

Konnektorbrukets utveckling i finska inlärares L2-svenska

Veijo Vaakanainen

Syftet med denna artikel är att granska hur konnektorbruket utvecklas i finska svenskinlärares texter. *Konnektorer* (eller *konnektiver*) kan definieras som ord vars funktion i texten är att markera logiska och semantiska sammanhang mellan ord, fraser, satser och meningar (Nyström 2001: 100). Begreppen konnektorer och konnektiver och deras engelska motsvarigheter *connector* och *connective* används på något varierande sätt i litteraturen (se Vaakanainen 2016: 12) men i denna artikel uppfattas begreppen som synonyma. Konnektorer har en viktig kohesionsmarkerande funktion i texter (Kormos 2011: 154) och därför finns de även med som en komponent i CEFR-kriterierna för *diskurskompetens* (CEFR 2007: 120–121).

I artikeln kartlägger jag konnektorbrukets utveckling i texter skrivna av finska högstadieelever och gymnasister som läser svenska som obligatoriskt skolämne i Finland och vars färdighetsnivå har bedömts ligga mellan A1 och B1. Utvecklingen granskas longitudinellt såväl kvantitativt på gruppnivå som kvalitativt på individnivå. Detta perspektiv har valts eftersom skrivande på ett andraspråk inte har studerats särskilt mycket longitudinellt tidigare (Polio 2012: 323).

Artikeln består av fyra avsnitt. I avsnitt 1 presenteras tidigare studier om konnektorinlärning samt den s.k. DEMfad-modellen som utgör den teoretiska ramen och analysmodellen för undersökningen. I avsnitt 2 redogör jag för de material och metoder som använts och i avsnitt 3 redovisar jag de resultat som analysen gett. Till sist sammanfattas och diskuteras resultaten i avsnitt 4.

1. Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt presenterar jag de teoretiska utgångspunkterna för artikeln. Först ger jag en kort överblick över tidigare studier i vilka man har granskat konnektorbrukets utveckling i inlärar-svenska och i andra inlärar-språk. Därefter presenterar jag DEMfad-modellen (Martin m.fl. 2010) som har tillämpats i analysdelen.

1.1 Tidigare studier om konnektorinlärning

Konnektorbruket har inte särskilt ofta varit föremål för L2-forskning (Carlsen 2010: 194). Det finns bara några få tidigare undersökningar som granskat konnektorbruket i inlärararsvenska. Meriläinen (1997) har undersökt finskspråkiga abiturienters konnektorbruk i studentexamen och jämfört det med infödda språkbrukares. Enligt denna undersökning har inlärare en tendens att överanvända konnektorerna *därför* och *därför att*.

Bergström (2002) som granskat konnektorbruket i finskspråkiga språkbadelevs texter konstaterar vidare att inlärare ofta använder *och*, *när* och *att* samt att de överanvänder *sedan*. Även i Vaakanainens (2016) studie om finska svenskinlärares konnektorbruk i berättelser på CEFR-nivåerna A1, A2 och B1 konstateras att konnektorerna *och* samt *när* är frekventa men konnektorn *sedan* förekommer bara sällan. I stället för *sedan* använder inlärare ofta pronomenet *den* vilket kan bero på tvärspråkligt inflytande från engelskan (Vaakanainen 2016: 54). *Den* i stället för *sedan* är frekvent speciellt på nivå A1 även om inlärare förväntas kunna använda *sedan* redan på denna färdighetsnivå (se CEFR 2004: 121).

I Vaakanainen (2016) framkom det vidare att konnektorbruket skiljer sig mellan CEFR-nivåerna A1, A2 och B1. I och med att språkfärdigheten utvecklas ökar antalet konnektorer samt andelen temporala och kausala konnektorer medan antalet additiva och målspråksavvikande konnektorer minskar. Dessa resultat stöds av Giagkou m.fl. (2015) som studerat konnektorbruket i L2-grekiska på olika CEFR-nivåer. Vidare noterar Viberg (1993, 2001) som granskat konnektorbruket i svenskinlärares muntliga narrativer i Sverige att inlärare verkar ha svårigheter med de temporala konnektorerna *sedan*, *då* och *så*.

Tidigare studier som undersökt konnektorbruket i andra inlärarsspråk än i svenska har även funnit att inlärare antingen över- eller underanvänder vissa konnektorer. Granger och Tyson (1996) har studerat franska engelskinlärares konnektorbruk såväl kvantitativt som kvalitativt. Enligt dem visar den kvantitativa analysen inte några tecken på över- eller underanvändning av olika konnektorer men den kvalitativa analysen ger vid handen att vissa konnektorer såväl över- som underanvänds. Även Crewe (1990) påpekar att inlärare har en tendens att överanvända konnektorer i sina texter jämfört med infödda skribenter. Det bör dock noteras att Granger och Tyson (1996) och Crewe (1990) fokuserade på avancerade inlärare i en akademisk kontext vilket innebär att resultaten förmodligen inte kan jämföras med studier som granskar konnektorbruket i en skolkontext såsom denna undersökning.

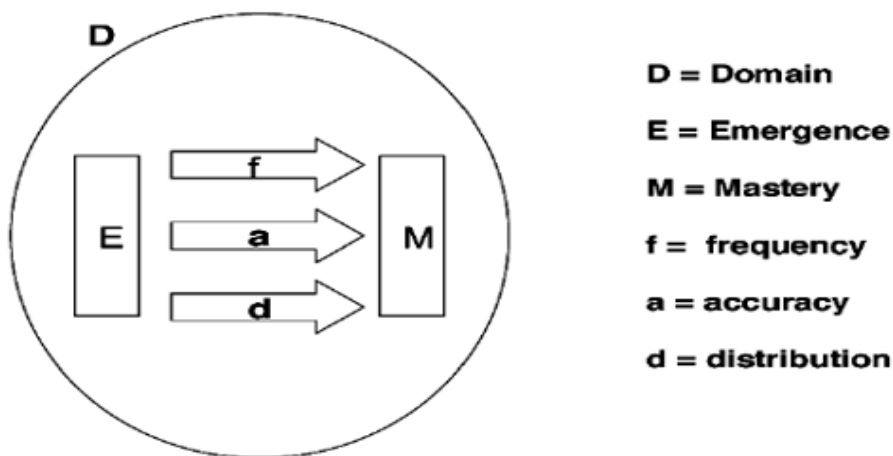
Carlsen (2010) har undersökt hur konnektorer används i L2-norska på olika CEFR-nivåer. Enligt henne motsvarar konnektorbruket i stort sett CEFR-kriterierna. Inlärare på de högre nivåerna använder konnektorer på ett mera varierande sätt och har en större kontroll över konnektorbruket. Hon konstaterar

dock att inlärare börjar använda konnektorer tidigare än vad CEFR förutspår. Detta fenomen kan ses även i Vaakanainens (2016) undersökning.

Såvitt jag vet har konnektorbruket inte tidigare granskats ur ett longitudinellt perspektiv. Därför är ett ytterligare syfte med föreliggande undersökning att fylla denna lucka i forskningen om andraspråksinläring.

1.2 DEMfad-modellen

I detta avsnitt presenterar jag den s.k. DEMfad-modellen (Martin m.fl. 2010) som jag använder när jag analyserar konnektorbrukets utveckling på individnivå. Denna modell som beskriver inlärarspråks utveckling har utarbetats vid Jyväskylä universitet inom ramen för forskningsprojektet CEFLING vars syfte var att studera sambandet mellan andraspråksinläring och utvärdering av språkfärdigheter (Mustonen 2015). Fördelen med denna modell är att den gör det möjligt att analysera hur en specifik lingvistisk konstruktion eller en del av vokabulär (som konnektorer) utvecklas över tid (Ivaska 2015: 53).

Figur 1 DEMfad-modellen (ur Martin m.fl. 2010: 59)

I DEMfad-modellen granskas hur en viss lingvistisk domän (eng. domain = D) utvecklas från sin första förekomst (eng. emergence = E) till den nivå när inläraren behärskar dess användning (eng. mastery = M) (Martin m.fl. 2010: 59–60). Denna utveckling kan enligt modellen studeras med hjälp av tre olika dimensioner: *frekvens* (frequency = F), *korrekthet* (accuracy = A) samt *distribution* (distribution = D). DEMfad-modellen illustreras i figur 1.

Frekvens innebär hur ofta den struktur eller de uttryck som är föremål för forskning förekommer i inlärarens output. Även om frekvensen av olika struk-

turer eller ord inte är helt jämförbara med varandra kan förändringar i deras frekvens enligt Martin m.fl. (2010: 60) ge indikationer om hur inlärarspråket utvecklas. Med korrektheten menas hur bra inlärarens utflöde motsvarar målspråksnormen. Mustonen (2015: 86–87) påpekar dock att det kan vara svårt att definiera korrektheten eftersom ”målspråksnormen” är en teoretisk illusion som inte motsvarar verkligheten.

Distribution är enligt Martin m.fl. (2010: 61) en paraplyterm som omfattar olika fenomen som mer eller mindre motsvarar företeelser som komplexitet och variation. Variationen kan analyseras antingen på en lingvistisk eller social nivå (Mustonen 2015: 88). Variationen på den lingvistiska nivån innebär hur strukturen eller vokabulärdelen i fråga varierar lexikaliskt, semantiskt eller syntaktiskt. På den sociala nivån är det av intresse hur användningskontexterna utvidgas. Ett exempel på detta är att inlärare börjar använda konnektorn *när* inte bara i början av narrativen, dvs. orienteringen, utan också i handlingssekvensen.

I följande avsnitt redogör jag närmare för hur DEMfad-modellen tillämpas i föreliggande undersökning.

2. Material och metoder

Som material i denna undersökning har jag använt 202 berättande texter som är skrivna av finska grundskolelever och gymnasister som läser svenska som obligatoriskt ämne i skolan. Alla informanterna har skrivit två berättelser vilket innebär att det finns sammanlagt 101 informanter i åldersintervallet 14 till 18 år. Materialet som jag använder har samlats inom ramen för projektet *Toppling – inlärningsgångar i andraspråket* vid Jyväskylä universitet. Syftet med projektet var att utforska hur skrivefärdigheter i andraspråket utvecklas hos individer som läser svenska, finska eller engelska som andraspråk i Finland.

Materialet som används är longitudinellt. Detta innebär att informanterna i grundskolan har skrivit en text på hösten i årskurs 8 och en text på våren i årskurs 9. Gymnasisterna har skrivit den första texten under den första, i några fall andra kursen i svenska och den andra texten under den femte kursen. I båda fallen har det gått ungefär ett och ett halvt år mellan skrivomgångarna. Informanter från grundskolan och gymnasiet behandlas tillsammans eftersom alla texter har bedömts enligt CEFR och texterna ligger mellan färdighetsnivåerna A1 och B1. Enligt bedömningen finns det inte några stora skillnader mellan grundskoleleverna och gymnasisterna.

I den första analysfasen har jag excerperat alla belägg på ord som har använts för att binda samman ord, fraser, satser eller meningar (jfr konnektordefinitionen som presenterades i början av artikeln), vilket omfattar såväl målspråksenliga som målspråksavvikande ord i konnektorfunktion. Därefter har jag kategoriserat be-

läggen i sex kategorier: additiva konnektorer, temporala konnektorer, kausala konnektorer, komparativa konnektorer, *att* samt målspråksavvikande konnektorer. Med målspråksavvikande konnektorer menar jag ord som inte kan användas som konnektor enligt målspråksnormen. Till denna kategori hör såväl svenska ord (t.ex. pronomenet *den* i betydelse *sedan*) samt ord som inte hör till målspråkslexikon (t.ex. den engelska konnektorn *that*). Utgångspunkten för kategoriseringen har varit Nyströms (2001) kategorisering som inkluderar de fyra förstnämnda kategorierna.

Efter kategoriseringen har jag räknat konnektorernas frekvens, de ovannämnda kategoriernas procentandelar samt de enskilda konnektorernas frekvenser per 1000 ord. Därefter har jag jämfört dessa tre mått mellan de två skrivomgångarna med hjälp av log-likelihood (LL)-värdet (se t.ex. Kilgariff 2001). På det sättet har jag kunnat analysera om det har skett några statistiskt signifikanta ändringar i inlärares konnektorbruk.

Efter den kvantitativa analysen på gruppnivå har jag granskat konnektorbrukets utveckling på individnivå ur ett kvalitativt perspektiv i och med att jag fokuserat på enskilda texter. Jag har valt fyra inlärare vars texter har utvecklats till en högre CEFR-nivå (antingen från A1 till A2 eller från A2 till B1) och har analyserat i vilka funktioner dessa inlärare använder olika konnektorer med hjälp av systemisk-funktionell lingvistik (Halliday & Matthiessen 2004) och närmare bestämt med hjälp av systemen *betydelserelationer* och *beroenderelationer* (se närmare Karlsson 2011: 34–36).

Enligt denna modell uttrycker en konnektor inom ett satskomplex samtidigt hur två satser är semantiskt och hierarkiskt bundna till varandra. Betydelserelationen kan vara antingen en utvidgning eller anföring och beroenderelationen underordnande eller samordnande. Utvidgningen kan vidare delas in i tillägg, specificering och utveckling. I anföringen kan det vara fråga om en anföring av antingen tal eller tankar.

DEMfad-modellen som presenterades i avsnitt 2.2 har även använts i den kvalitativa analysen. I denna analys är domänen konnektorer men dimensionerna *förekomst* (*emergence*) och *behärskning* (*mastery*) har inte kunnat granskas i denna undersökning. Vad gäller frekvensen har jag analyserat om inlärare använder flera konnektorer i den senare skrivomgången. Korrektheten har granskats genom att analysera om inlärare har börjat använda konnektorer på ett målspråksenligare sätt, m.a.o. om de har börjat använda flera målspråksenliga konnektorer. Distributionen har studerats genom att granska om inlärare har börjat variera sitt konnektorbruk genom att använda flera olika konnektorer i olika funktioner. Detta innebär att distributionen snarare förstås som variation än komplexitet och att variationen analyseras först och främst på den lingvistiska nivån (jfr avsnitt 2.2.).

3. Konnektorbrukets utveckling

I detta avsnitt presenteras de viktigaste resultaten i denna undersökning. Avsnittet består av två delar: i den första delen granskar jag konnektorbrukets utveckling på gruppnivå och i den andra delen redogör jag för hur konnektorbruket utvecklas på individnivå. På gruppnivå behandlas utvecklingen ur ett kvantitativt perspektiv och därefter redovisas konnektorbrukets utveckling i fyra individers texter ur ett kvalitativt perspektiv. I denna redovisning tillämpas den ovan presenterade DEMfad-modellen.

3.1 Utveckling på gruppnivå

I det följande presenterar jag hur konnektorbruket har ändrats i informanternas texter mellan de två skrivomgångarna. Utvecklingen analyseras kvantitativt i och med att jag jämför konnektorernas frekvens, de olika konnektorkategoriernas andelar samt de enskilda konnektorernas frekvenser mellan två skrivomgångar. Ändringarna i frekvenserna analyseras statistiskt med hjälp av log-likelihood.

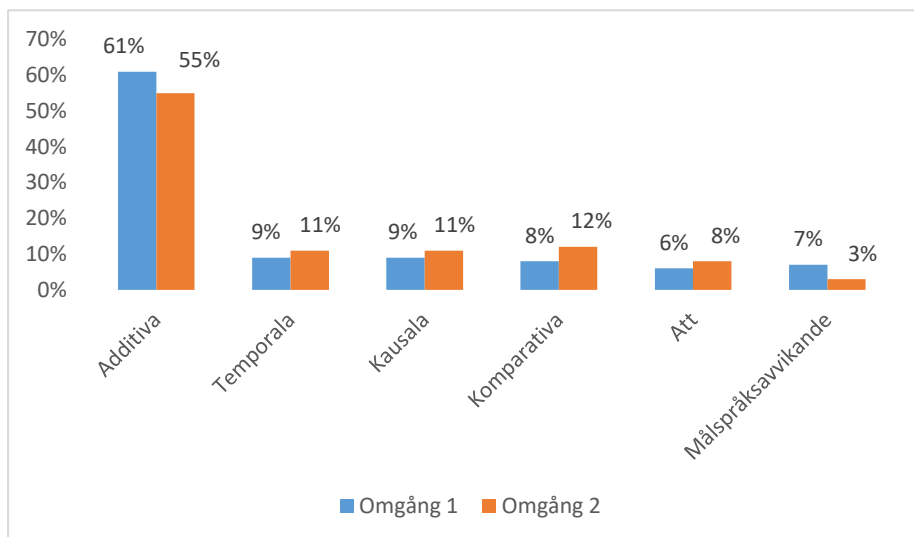
Konnektorernas frekvens, konnektorfrekvensen per 1000 ord samt konnektortätheten per mening i de två skrivomgångarna har sammanfattats i tabell 1. Som framgår av tabellen har konnektorfrekvensen per 1000 ord ökat från 80,6 till 93,4. Även konnektortätheten per mening visar på en ökning från 0,6 till 0,8. Ökningen i konnektorfrekvensen per 1000 ord är även statistiskt signifikant ($LL=4,64$, $p < 0,05$).

Tabell 1 Antalet konnektorer, konnektorfrekvens per 1000 ord samt konnektortäthet i omgång 1 och i omgång 2

	Omgång 1	Omgång 2
Ord	4639	5399
Konnektorer	374	504
Konnektorer/1000 ord	80,6	93,4
Meningar	628	602
Konnektorer/mening	0,6	0,8

Figur 2 illustrerar ändringarna i konnektorkategoriernas andelar. Vad beträffar de olika konnektorkategoriernas andelar i omgång 1 och i omgång 2 kan man konstatera att kategorin additiva konnektorer är den största kategorin såväl i omgång 1 som i omgång 2 även om dess andel minskar något i omgång 2. Även andelen

målspråksavvikande konnektorer minskar medan andelen av de övriga konnektorkategorierna ökar. Skillnaderna i konnektorkategoriernas andelar är dock inte statistiskt signifikanta.

Figur 2 Konnektorkategoriernas andelar i omgång 1 och i omgång 2

När man jämför de enskilda konnektorernas frekvenser mellan omgång 1 och 2 kan man konstatera att den additiva konnektorn *och* som binder samman huvudsatser är den frekventaste konnektorn i båda omgångarna (26,3 belägg per 1000 ord i omgång 1 och 30,6 belägg per 1000 ord i omgång 2). Av enskilda konnektorer ökar antalet *eftersom* från 1,9 förekomster per 1000 ord till 6,1. Denna ökning är statistiskt signifikant (LL = 11,18, $p < 0,001$). I de övriga konnektorernas frekvenser sker inte några anmärkningsvärda förändringar. Därtill kan det även noteras att samma målspråksenliga konnektorer förekommer i båda omgångarna, d.v.s. att inlärares konnektorrepertoar inte har utvidgats mellan omgångarna.

Således kan det sammanfattas att konnektorernas frekvens har ökat mellan omgångarna på ett statistiskt signifikant sätt. Vad gäller de olika konnektorkategorierna är additiva konnektorer den största kategorin i båda omgångarna men dess andel minskar något. Även andelen målspråksavvikande konnektorer minskar medan de övriga kategoriernas andelar ökar. Ändringarna i konnektorkategoriernas andelar är dock inte statistiskt signifikanta. Av de enskilda konnektorerna ökar antalet *eftersom* och ökningen är statistiskt signifikant.

3.2 Utveckling på individnivå

Ovan jämförde jag konnektorbruket i omgång 1 och omgång 2 på gruppnivå ur ett kvantitativt perspektiv. I det följande redogör jag för hur konnektorbruket har utvecklats i fyra inlärares texter som har uppnått en högre CEFR-nivå i omgång 2. Denna redogörelse är först och främst kvalitativ och i analysen tillämpas DEMfad-modellen. Av de analyserade inlärnarna har de två första utvecklats från CEFR-nivå A1 till A2 och de två sista från nivå A2 till B1.

Enligt de bedömda texterna har inlärare 2020 utvecklats från nivå A1 till A2. I sin första text har hen använt två konnektorer: den additiva konnektorn *och* för att uttrycka en tilläggsrelation mellan två bisatser och en målspråksavvikande konnektor *varför* för att realisera en kausal specificering genom underordning. I omgång 2 förekommer det sammanlagt fem konnektorer i denna inlärares text: hen har använt den additiva konnektorn *och* fyra gånger som tilläggsmarkör och därutöver har hen realiserat en kausal specificering med hjälp av den målspråksenliga kausala konnektorn *eftersom*. Enligt DEMfad-modellen kan man således konstatera att konnektorbruket har utvecklats eftersom konnektorfrekvensen har ökat och eftersom konnektorbruket har blivit målspråksenligare. Inlärare 2020:s texter finns i exemplen (1) och (2).

- (1) Jag var simmar på sommaren med min kompisar. Jag tycker det, **varför** jag älskar min kompisar **och** jag älskar sommaren. (A1_2020_1)

- (2) Var sommar. Vi (min kompis **och** jag) simmade i sjön. Solen sken, vatten i sjön var varm. Den vi cyklade till en affär – vi köpte isglaser **och** godispåsar. Vi pratade om skolan, kompisar **och** hobbyer. Den var rolig.

På kvällen, jag **och** min kompis gick på bio. Vi tittade på en film som namn var ”Tris”. Dagen är rolig **eftersom** jag inte har såg min kompis efter min familj hade flyttade till Italien. (A2_2020_2)

I inlärare 2114:s texter har konnektorbruket utvecklats vad gäller korrektheten och distributionen (exempel (3) och (4)). I omgång 1 har hen använt den additiva konnektorn *och* samt en målspråksavvikande temporal konnektor *ven* enligt engelskans *when* eller tyskans *wenn* i stället för *när*. I omgång 2 använder inlärare istället för *ven* den målspråksenliga temporal konnektorn *när*. Vidare har hen en större konnektorrepertoar eftersom även den komparativa konnektorn *men* samt den additiva konnektorn *också* förekommer utöver *och* samt *när*.

- (3) **Ven** jag skrattade mit min vänner **och** det varit jätte kul. Jag tycker om min vännerna **och** de blir jätte viktig på mig. Det är best! Vi har skrattat så mycket tillsammans på ingenting! Jag kan inte berättar hur viktig de är på mig! (A1_2114_1)

- (4) Jag var i Vantaa i vintersemester. Jag **och** min pojkvän tittat på ”Taru sormusten herrasta” hela kvällen. Kanske 6-8 timmar. Det var jätte roligt! **När** vi tittat på film

min pojkvän gjorde pizza, **men** den pizza var kanske svart... **Men** det var gut! Filmer var gut **också men** vi sog inte alle. Det kväll var jätte bra. (A2_2114_2)

De två ovan presenterade inlärarna har utvecklats från nivå A1 till A2. Inlärare 2147 har i sin tur utvecklats från nivå A2 till B1. I hans texter kan utvecklingen i konnektorbruket ses först och främst när man granskar distributionen. I omgång 1 har han två gånger använt *och* samt en gång *också* (exempel 5). I omgång 2 förekommer förutom *och* även den temporala konnektorn *när*, den kausala konnektorn *eftersom* samt den allmänt underordnande konnektorn *att* i hans text (exempel 6). Med andra ord har denna inlärare börjat använda konnektorer i större utsträckning för att realisera semantiska relationer mellan satser.

- (5) Förra sommar reste jag till Helsinki med min kompis. Vi hade jättekul. Vi simmade, gick på putiker, gick på Linnanmäki. **Också** vi träffade nya människor. De var trevliga **och** roliga. Solen sken **och** var varm. (A2_2147_1)
- (6) Jag kan komma ihåg **när** Finland vann ishockeys världsmestskampion i år. Jag har hos mina kompisar **och** vi tittade matchen tillsammans. Det var jättespännande. Vi tänkte första **att** Sverige vinner **och när** Finland gjorde måler, var vi jättegled. Jag kommer ihåg det bra **eftersom** nu är VM-tävling igen. (B1_2147_2)

Även i inlärare 2119:s texter kan man se en tydlig utveckling vad gäller distributionen. I omgång 1 förekommer den additiva konnektorn *och* samt den komparativa konnektorn *men* (exempel 7). I omgång 2 har denna inlärare använt också *eftersom*, *att* och *om* (exempel 8). Det som är värt att notera är förekomsten av *om* eftersom denna konnektor endast sällan förekommer i inlärartexterna (0,4 belägg per 1000 ord i omgång 2). Utvecklingen kan således ses i det faktum att inläraren använder även mindre frekventa konnektorer (jfr Carlsen 2010).

- (7) Min farmur dog på söndag. Min mammas telefonen var ringade **och** mamma komnade tala för mig. Min farmur var inte gammal, **men** hun var inte Jag tänkar ofta honnom. Min farmur bakade ofta. Jag tycker det. Jag älskade **och** jag älskar min farmur. (A2_2119_1)
- (8) Förra veckan jag var i ishällen. Jag spelade ishockey där **och** det var jätte kul, **eftersom** jag hade mina familj där med mig. **Men** plötsligt mina mormor **och** morfar komnade med mina kusinerna! De komnade på ishällen **eftersom** de vetade **att** vi var där **och** min kusinerna velat spela med oss. Vi hade många strikta matcherna! Jag hoppas **att** vi kan gå igen i veckoslut **om** mina pappa har inte jobb att göra. Min familj är bästa! (B1_2119_2)

I detta avsnitt har jag redovisat hur konnektorbruket har utvecklats i några inlärares texter. Utvecklingen har granskats i enlighet med DEMfad-modellen ur tre dimensioner: frekvens, korrekthet och distribution. Analysen har visat att när inlärare utvecklas från nivå A1 till A2 har deras konnektorbruk utvecklats först och främst i frekvensen och korrektheten och i vissa fall också i distributionen. När

inlärare utvecklas från nivå A2 till B1 sker det först och främst ändringar i distributionen. På nivå B1 börjar inlärare använda även mindre frekventa konnektorer, som t.ex. *om*.

4. Sammanfattande diskussion

I denna artikel har studerats hur konnektorbruket utvecklas i finska inlärares berättande texter. Utvecklingen har granskats såväl kvantitativt på gruppnivå som kvalitativt på individnivå. I den kvantitativa analysen utnyttjades statistiska test och i den kvalitativa analysen den s.k. DEMfad-modellen (Martin m.fl. 2010).

Den kvantitativa analysen har visat att antalet konnektorer ökar på ett statistiskt signifikant sätt ($p < 0,05$) från skrivomgång 1 till skrivomgång 2 (d.v.s under ett och ett halvt år). Vidare ger analysen vid handen att additiva konnektorer är den största konnektorkategorin i båda omgångarna. Deras andel minskar dock något liksom andelen målspråksavvikande konnektorer. Andelen av alla övriga kategorier (temporala, kausala, komparativa konnektorer samt *att*) ökar. Förändringarna i konnektorkategoriernas andelar är dock inte statistiskt signifikanta. När man jämför de enskilda konnektorerens frekvenser mellan omgångarna kan man konstatera att antalet *eftersom* ökar på ett statistiskt signifikant sätt ($p < 0,001$).

Detta innebär att när språkfärdigheterna utvecklas ökar även antalet konnektorer. Detta strider mot Carlsens (2010) konstaterande att konnektorbrukets utveckling innebär skillnader i distributionen, inte i frekvensen. Analysen på grupp-nivå visar egentligen inte några tecken på en större konnektorrepertoar eftersom samma konnektorer förekommer i båda omgångarna. På grupp-nivå sker det alltså inte några förändringar i distributionen.

Den kvalitativa analysen på individnivå visar dock att ökning i såväl frekvens som distribution och korrekthet är tecken på utveckling i konnektorbruket. När inlärare har utvecklats från nivå A1 till A2 börjar de använda flera konnektorer. Vidare använder de målspråksenliga konnektorer i stället för några målspråksavvikande varianter (t.ex. *när* i stället för *ven*) för att realisera betydelse- och beroenderelationer mellan satserna. Att inlärare har en större kontroll över konnektorbruket på de högre CEFR-nivåerna stöder Carlsens (2010) resultat.

När inlärare utvecklas från nivå A2 till B1 sker det ändringar först och främst i konnektorernas distribution i och med att inlärare börjar använda flera olika konnektorer. Ett tecken på att inlärare har uppnått nivå B1 är även att de använder mindre frekventa konnektorer som *om*. I den kvalitativa analysen kan man således se att konnektorbrukets utveckling kan innebära en ökad distribution, något som inte kunde upptäckas i den kvantitativa analysen.

I denna undersökning har jag fokuserat på inlärartexter som bedömts mellan CEFR-nivåerna A1 och B1. I fortsättningen borde utvecklingen även granskas i

texter som ligger på de högre CEFR-nivåerna (B2 och framåt) för att se hur konnektorbruket utvecklas när man blir en avancerad svenskinlärare. En annan möjlighet skulle vara att jämföra konnektorbruket mellan CEFR-nivåerna A2 och B1 eftersom tidigare forskning (t.ex. Martin m.fl. 2010) har visat att språkfärdigheterna verkar ta ett större steg framåt mellan nivåerna A2 och B1 än mellan de övriga CEFR-nivåerna.

Den teoretiska ramen i denna undersökning har varit DEMfad-modellen samt systemisk-funktionell lingvistik. I fortsättningen borde analysen ha en tätare anknytning till SFL-teorin i och med att man analyserar hur inlärare lär sig att använda språkets betydelseskapande potential för att skapa sammanhang mellan ord, fraser, satser och meningar i sina texter. Vidare skulle även DST-teorin (Dynamics Systems Theory, t.ex. De Bot m.fl. 2013) vara en lämplig teoretisk ram när man granskar konnektorbrukets utveckling eftersom inlärarspråkets utveckling enligt denna teori är en dynamisk process i vilken olika subsystem utvecklas i en interaktion med varandra (De Bot m.fl. 2007:7).

Som konstaterats i början av artikeln är konnektorer viktiga kohesionsmarkörer som bara sällan har varit föremål för L2-forskning. Därför behöver vi ytterligare forskning med olika målspråk och med olika teoretiska ramar för att vi kan öka vår förståelse om hur inlärare lär sig att realisera betydelse- och beroenderelationer i sina texter.

5. Litteratur

- Bartning, Inge, Maisa Martin & Ineke Vedder (eds) 2010. *Communicative Proficiency and Linguistic Development. Intersections between SLA and Language Testing Research*. (Eurosla Monograph Series 1) <<http://www.eurosla.org/monographs/EM01/EM01tot.pdf>>. Hämtat 21 juli 2016.
- Bergström, Marina 2002. *Individuell språkinlärning hos språkbadslever med skrivsvårigheter*. Doktorsavhandling. Vaasa: Universitas Wasaensis.
- Carlsen, Cecilie 2010. Discourse connectives across CEFR-levels. A corpus based study. In: Bartning, Inge, Maisa Martin & Ineke Vedder (eds), s. 191–210.
- CEFR 2007 = *Gemensam europeisk referensram för språk. Lärande undervisning och bedömning*. Stockholm: Skolverket.
- Crewe, W.J. 1990. The illogic of logical connectives. *ELT Journal* 44 (4), s. 316–325.
- De Boot, Kees, Wander Lowie & Marjolijn Verspoor 2007. A Dynamic Systems Theory approach to second language acquisition. *Bilingualism: Language and cognition* 10 (1), s. 7–21.

- De Bot, Kees, Wander Lowie, Steven L. Thorne & Marjolijn Verspoor 2013. Dynamic Systems Theory as a comprehensive theory of second language development. In: del Pilar García Mayo, María, María Junkal Gutierrez Mangado & María Martínez Adrian (eds), *Contemporary Approaches to Second Language Acquisition*. (AILA Applied Linguistics Series 9.) Amsterdam: John Benjamins, s. 199–220.
- Giagkou, Maria, Vicky Kantzou, Spyridoula Stamouli & Maria Tzevelekou 2015. Discriminating CEFR-levels in Greek L2: a corpus-based study of young learners' written narratives. *Bergen Language and Linguistic Studies* 2015 Vol. 6, s. 153–169.
- Granger, Sylviane & Stephanie Tyson 1996. Connector usage in the English essay writing of native and non-native EFL-speakers of English. *World Englishes* 15, s. 17–27.
- Halliday, M.A.K. & Christian M.I.M. Matthiessen 2004. *Introduction to functional grammar*. Tredje upplagan. London: Arnold.
- Ivaska, Ilmari 2015. *Edistyneen oppijansuomen konstruktiopiirteitä korpusvetoisesti: Avainrakenneanalyysi*. Doktorsavhandling. (Annales Universitatis Turkuensis.) Åbo: Åbo universitet.
- Karlsson, Anna-Malin 2011. Texters ideationella grammatik. I: Holmberg, Per, Anna-Malin Karlsson & Andreas Nord (red.), *Funktionell textanalys*. Stockholm: Nordstedts, s. 21–38.
- Kilgarriff, Adam 2001. Comparing corpora. *International Journal of Corpus Linguistics* 6 (1), s. 97–133.
- Kormos, Judit 2011. Task complexity and linguistic and discourse features of narrative writing performance. *Journal of Second Language Writing* 20, s. 148–161.
- Martin, Maisa, Sanna Mustonen, Nina Reiman & Marja Seilonen 2010. On Becoming an Independent User. In: Bartning, Inge, Maisa Martin & Ineke Vedder (eds), s. 57–81.
- Meriläinen, Heikki 1997. *Konnektorer i bruk. Finska abiturienters inläraarsvenska ur ett textlingvistiskt och språkontrasterande perspektiv*. Doktorsavhandling. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Mustonen, Sanna 2015. *Käytössä kehittynyt kieli. Paikat ja tilat suomi toisena kielenä -oppijoiden teksteissä*. Doktorsavhandling. (Jyväskylä Studies in Humanities 255.) Jyväskylä: Jyväskylä universitet.
- Nyström, Catharina 2001. *Hur hänger det ihop? En bok om textbindning*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Polio, Charlene 2012. The acquisition of second language writing. In: Gass, Susan M. & Alison Mackey (eds), *Routledge Handbooks in Applied Linguistics. Routledge Handbook of Second Language Acquisition*. Florence: Routledge, s. 319–334.
- Vaakanainen, Veijo u.u. "Den kommer tiden som vi måste ta pepperkakorna ute" – Målspråksavvikande konnektorbruk på CEFR-nivåerna A1, A2 och B1. I: *Svenskan i Finland* 16.

- Vaakanainen, Veijo 2016. *Konnektorer i inläraarsvenska på CEFR-nivåerna A1, A2 och B1 – en longitudinell analys ur ett funktionellt perspektiv*. Avhandling pro gradu. Åbo: Åbo universitet.
- Viberg, Åke 1993. The acquisition and development of Swedish as a first and as a second language. The case of clause combining and sentential connectors. In: Kettemann, Bernhard & Wilfried Wieden (eds), *Current Issues in European Second Language Acquisition Research*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, s. 293–306.
- Viberg, Åke 2001. Age-related and L2-related features in bilingual narrative development in Sweden. In: Verhoeven, Ludo & Sven Strömquist (eds): *Narrative Development in a Multilingual Context*. (Studies in Bilingualism 23.) Amsterdam: John Benjamins, s. 87–128.

Veijo Vaakanainen

Nordiska språk, Åbo universitet

rvkvaa@utu.fi